

ŠKOLA ZAČÍNA

Zhora a i oddola
prišiel rozkaz do dvora.
Či sa páči, a či nie,
že sa začne učenie ...

Šťastné vykročenie do nového školského roka 2008/2009, veľa šťastia a úspechov všetkým žiakom a študentom želá

Redakcia

PRVÉ ZVONENIE

V čase, keď čítate, vážení čitatelia, rodičia, nášho Spravodajcu, budú už žiaci sedieť v školských laviciach. Tí starší, skúsenejší už vedia, aké úlohy a povinnosti ich čakajú. Osobitnú skupinu tvoria prváci, pre ktorých je prvá trieda obrovskou zmenou pre každého z nich. Ale aj pre ich rodičov. Potešilo ma, že som sa tohto roku nestretla v tlači s negatívnymi upozoreniami (tzv. strašeniami), ale naopak, len s pozitívne naladenými odporúčaniami o vhodnej obuvi, prezúvkach, aktovke, vhodnej desiatej a stravovaní vôbec, tiež prístup rodičov k úlohám a práci s prvákom. A tak je to správne. A nielen na začiatku pri vstupe do tzv. „veľkej školy“, ale po celý rok. Žiačika usmerňovať v očakávaní nového, zaujímavého, jednoducho ho motivovať. Veď je to naozaj tak. Toľko nového, zaujímavého, ako ho čaká v 1. roč., sa vari ani nezopakuje. Prvý ročník svojou pestrosťou, množstvom nových a veselých zážitkov, krásnych chvíľ, na ktoré si vedia spomenúť aj v dospelosti, okamihov prežitých so svojou učiteľkou, tým je 1. roč. výnimočný.

A prváci sa na školu naozaj tešia. Len oni s takým zánietením vedia rozprávať, čo všetko a akej farby majú už pripravené do 1. ročníka. Viem to zo stretnutia s nimi, veď aj z našej ulice sú noví prváci, aj bývalí škôlkari, ktorých som denne na vychádzkach stretávala.

Pre všetkých žiakov, ale predovšetkým pre tých začínajúcich, nech bude pobyt v škole potešením a nech si ju privlastnia slovíčkom „moja , naša škola“.

M. Gazdičová

Zasadalo mimoriadne zastupiteľstvo

Dňa 11.8. 2008 sa konalo mimoriadne zastupiteľstvo v meste Giraltovce za účasti 10 poslancov. Poslanec Ing. Dušan Verčimák bol ospravedlnený. MsZ viedol prednosta MsÚ Ing. Ján Čabala. Po procedurálnych otázkach bol schválený program, ktorý mal jeden nosný bod a to: VZN č. 30/2008 o určení výšky príspevku v školách a školských zariadeniach..

Zástupca primátora mesta Ing. Ladislav Tomko navrhol doplniť program o bod Rôzne – problém s kanalizáciou na Bardejovskej ulici.

VZN č. 30/2008 predkladal Mgr. Jozef Kozák – vedúci školského úradu, informoval poslancov a prítomných, že výška poplatkov bola prerokovaná aj s riaditeľmi jednotlivých škôl a primátorom mesta. Riaditeľka MŠ Mgr. D. Roguľová zdôraznila, že výška poplatkov ostala nezmenená. Riaditeľ Centra voľného času p. Ján Vook navrhoval znížiť mesačný poplatok z 50,- Sk na 30,- Sk. Je to kvôli tomu, aby tento poplatok mohli zaplatiť aj poberatelia dávok v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke. V iných mestách majú podobný názor a majú stanovený poplatok 30,- Sk.

Ďalej bolo uložené vedúcej finančného oddelenia doplniť VZN o právny predpis, ktorý ukladá povinnosť duálneho zobrazenia cien.

MsZ nakoniec schválilo VZN č.30 o určení výšky príspevku v školách a školských zariadeniach s úpravou č. 5, kde znižuje výšku mesačného príspevku zo sumy 50,- Sk mesačne na sumu 30,- Sk mesačne a s doplnkami vznesenými poslancami. Za boli všetci prítomní poslanci.

V Rôznom Ing. Tomko informoval o narušení kanalizácie na Bardejovskej ulici. Je nutné čo najskôr riešiť tento problém, ktorý vnikol vplyvom záplav. Hovoril aj za obyvateľov tejto ulice, ktorí žiadajú o pomoc mesto Giraltovce. Prednosta MsÚ informoval, že zo strany VVaK nedošlo k dnešnému dňu k žiadnemu riešeniu, preto navrhoval poslancom zaviazat' mesto Giraltovce uznesením do konca mesiaca, aj keď na vlastné náklady, tento problém riešiť a že sa môže aj neskôr pristúpiť k ďalšiemu jednaniu s VVaK.

Zástupca primátora ďalej žiadal mesto o odstránenie závad po záplavách na Budovateľskej ulici smerom k domu p. MUDr. Paľovej a zároveň prosil o odstránenie neprístupnej komunikácie, po ktorej sa nemohli dostať hasiči. Vec okolo prístupovej cesty sa rieši už dlhšie, informoval prednosta MsÚ.

Ďalej boli pripomienky od poslancov: Ing. Digoňová – k vykoseniu cintorína a zlej zrozumiteľnosti v mestskom rozhlase. A. Kmecová z oddelenia kultúry informovala mestské zastupiteľstvo, že boli zakúpené nové reproduktory a budú sa v najbližšom čase meniť.

Vo Francovciach nezastavujú všetky autobusy. Informovala zastupiteľstvo o tom p. Cigánová, aby mesto jednalo so SAD Prešov o tomto probléme.

Za cestujúcich z Bardejova sa prihovarila Ing. Hliboká, aby vodiči zastavovali pri lesnom závode, kde je to pre cestujúcich oveľa bezpečnejšie. Tento problém sa musí tiež riešiť so SAD Prešov.

Po odprezentovaní a schválení Návrhu na uznesenie pán prednosta poďakoval prítomným za účasť a upozornil, že najbližšie MsZ bude 8. septembra 2008.

Spracovala Ka

Mestská polícia informuje

1. Dňa 11. augusta 2008 Mestská polícia v Giraltovciach zistila spáchanie priestupku na úseku podnikania v zmysle ustanovenia § 24 ods. 1 písm. d, zák. SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, kde občan Rumunskej republiky vykonával neoprávnene obchodnú činnosť. Vec bola na mieste vybavená v blokovom konaní v zmysle ustanovenia § 84 citovaného zákona o priestupkoch.

2. Dňa 12. augusta 2008 hliadka MsP Giraltovice v dvoch prípadoch vybavila v blokovom konaní blokovou pokutou v zmysle ustanovenia § 84 zák. SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov neoprávnený záber verejného priestranstva v zmysle ustanovenia § 47 ods. 1 písm. g citovaného zákona o priestupkoch. Skutku sa dopustili občania Poľskej republiky tým, že parkovali svoje motorové vozidlá na chodníku tak, že obmedzovali v pohybe chodcov.
3. Dňa 14. augusta 2008 Mestská polícia v Giraltovcích počas hliadkovej služby prichytila pri neoprávnenom predaji tovaru príslušníkov Rumunska. Vec bola na mieste vybavená v blokovom konaní.
4. Dňa 27. augusta 2008 MsP v Giraltovcích prijala oznámenie vo veci podozrenia zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu v zmysle ustanovenia § 49 ods. 1, písm. d. zák. SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. K skutku došlo fyzickou potýčkou medzi hosťami pohostinstva bez následného zranenia. Po zdokumentovaní priestupku bude vec predložená v zmysle ustanovenia § 60 ods. 3, písm. d citovaného zákona o priestupkoch na prejednanie Obvodnému úradu vo Svidníku.

*Náčelník polície
Juraj Šima*

VIETE ŽE ...

- Najprv o júlovom počasí. Júl sa k nám nezachoval veľmi priateľsky. Nadelil nám predovšetkým poriadnu dávku dažďa a k tomu pridal aj chladnejší ráz počasia. A tak sa k slovu dostali skôr hubári ako priaznivci kúpania či plávania. Zvlášť nepríjemne nás prekvapil 16. júl, ktorý sa ohlásil silnou víchricou a hneď nato prudkým dažďom. Ten zmyl horné vrstvy pôdy, vyplavil dokonca zemiaky z pôdy a zniesol ich na prilahlé cesty. Bahnistá pôda neudržala korene stromov a prudkému vetru sa podarilo niektoré z nich povaliť. Toľko vlahy privolalo do záhrad plesne, a tak sa k slovu opäť dostala chémia, v niektorých prípadoch však nepomohli už ani postreky a uhorky boli zlikvidované už okolo 20. júla. Ak sme si spomenuli na predchádzajúce leto s takmer 40stupňovými teplotami, uvedomili sme si, že dobré nie sú žiadne extrémny, ale čo si už my ľudia navyberáme, musíme prijať, čo nám zhora nadelia.
- Vyvrcholením nepriaznivého počasia boli dni po 20. júli. Ustavičný dážď, ktorý neprestával zalievať mesto a okolie aj 20 hodín bez prestávky, viedol napokon k vyliatiu Tople z koryta. Najhoršia situácia bola 23. júla, kedy prílivová vlna od Bardejova spôsobila, že Topľa zaliala okolité polia a dostala sa až na cestu do Bardejova. Cestná premávka musela byť na čas odstavená. Od večera pripravovali občania vrecia s pieskom a posilňovali hrádzu za štadiónom, ktorú sa im podarilo uhájiť. Veľká voda bola aj na Radomke, boli sme svedkami, že kalná voda nesúca rôzne odpadky, kusy nábytku i starých elektrospotrebičov, siahala až po brehy a ohrozovala ľudí bývajúcich v jej blízkosti. Na druhý deň Topľa trochu klesla, ale Radomka naberala po poklese vodu späť. Bolo pomerne chladno, ale dusno, vzduch bol abnormálne nasiaknutý

vlhkosťou, a tak opätovne pršalo z ťažkých mračien. Až 28. júla sa konečne rozfúkal slabý vietor a ten odniesol sponad mesta záľahu mrakov a dovolil slniečku ohriať zem. Chvíľu sme ešte bojovali s následkami povodní, bol odstavený mestský vodovod a zaplavené mnohé súkromné studne. Začali sa horúčavy, ktoré denne prinášali do mesta prudké búrky. Strašnú búrku s privalmi vody, ktoré zaplavili cesty i pivnice domov, zažili koncom júla Železničania, krupobitie navyše poničilo časť úrody. August priniesol konečne zmenu. Po ranných hmlách sa začali slnečné a teplé dni, konečne sa k slovu dostali aj priaznivci kúpania, najmä v druhej polovici augusta. Neďaleká Domaša, zmodernizovaná slnečníkmi a ležadlami, prekvapila všetkých vysokou hladinou vody, ale aj zabahnenou vodou, najmä na pobreží. Aj napriek tomu sme však využili možnosť kúpania na Domaši až do konca augusta.

- Obyvatelia hornej časti Kórey majú už dlhšiu dobu problém s vytekajúcim prameňom vody, ktorého pôvod sa zatiaľ vodárom nepodarilo odhaliť. Keďže na Kórei sú aj záhradky miestnej organizácie SZZ, niektorí z jej členov prišli na riešenie, ako tento prameň využiť pre dobro všetkých. Dalo by sa pristúpiť k vyhladaniu pôvodu tohto stále viac silnejúceho prameňa a vyhlbiť studňu, ktorá by v horúcich letných dňoch mohla záhradkárom slúžiť na polievanie zeleniny. Finančný príspevok by však potrebovali od mesta, keďže samotné vyhladanie prameňa je finančne náročné.
- Leto sa v Giraltovciach nieslo v znamení kultúry. Na začiatku prázdnin to bol Desmod, ktorý prilákal do nášho mesta množstvo predovšetkým mladých divákov a poslucháčov, koniec júla patril populárnej skupine Drišľak, ktorá prilákala na miestny amfiteáter enormné množstvo návštevníkov z mesta i širokého okolia. Návštevy populárnych skupín uzavrel 29. augusta populárny český spevák Michal David.
- Úrodné leto má za sebou aj náš folklórny súbor Topľan. Absolvoval množstvo vystúpení na hudobných festivaloch. Jeho členovia si zdokonaľovali svoje tanečné majstrovstvo aj počas týždenného tréningového pobytu na Domaši pod vedením choreografa P. Švača a manažérky súboru M. Eliášovej.
- Po 20. auguste sa tradične rozbehol zber zemiakov. Záhradkári však neboli veľmi nadšení úrodou, mnohým zemiaky zničili mokro a plesne, a tak časť úrody najmä „na pridolinkách“ vyšla nanivoč – zhnila. Slabá bola aj mrkva, plesne zničili aj menej odolné druhy hrozna, zato černice sa odmenili bohatou úrodou.
- Mimoriadne navštevovaným miestom sa tohto roku stal areál CVČ. Na svoje si tu prišli malí plavci, priaznivci minigolfu i autičkári. Nízke vstupné (20.- Sk) nebránilo mladým, aby aktívne trávili prázdninový čas, pochvalovali si aj rodičia detí : („Už dávno sme tu take daco mohli mac.“)
- CVČ sa vďaka zorganizovanému letnému tábore na Domaši zviditeľnilo aj v televízii. Celé Slovensko malo príležitosť vnímať Roba Miklu, populárneho superstaristu, ako si počína pri práci s našimi deťmi. Mimochodom, prázdninový pobyt s nimi absolvovalo aj 20 detí z Poľska (z družobného mesta).
- Veľké zmeny prebiehali v lete aj v priestoroch našej lekáreň. Jej majiteľ p. Chmeliar z Prešova investoval do prestavby interiéru i exteriéru a podarilo sa mu zmeniť našu lekáreň na nepoznanie. Okrem nového členenia priestorov slúžiacich na výdaj liekov vznikli aj priestory pre zamestnancov, galenické laboratórium na prípravu liekov postavené v súlade s hygienickými normami. Nové sú aj 4 priestranné ordinácie spolu so 4 prijímacími miestnosťami pre zdravotné sestry o čakárňami pre pacientov. Nové sú i moderné sociálne zariadenia, vrátane bezbariérového prístupu i WC pre imobilných pacientov. To všetko vo vkusnom zelenom tóne. Nové zdravotné stredisko chce zamestnať lekárov so špecializáciou, ktorá v meste chýba. Mimochodom, giraltovská lekáreň je jedna z mála na východe Slovenska, ktorá má vlastné galenické laboratórium (na prípravu liekov podľa predpisu, najmä pre kožných pacientov).

- V prvých dňoch augusta začalo v meste svoju činnosť regionálne informačné a poradenské centrum, ktoré prevádzkujú manželka Filovci. O početných službách, ktoré sú k dispozícii občanom z mesta i okolia, bude podrobne informovať riaditeľ tejto organizácie Ing. L. Filo. Centrum sa nachádza v priestoroch bývalej stávkovej kancelárie Fortúna, ktorá ukončila svoju činnosť ku koncu júla. Je tu teda nová šanca spropagovať mesto aj za jeho hranicami.
- Stavebný ruch v meste pokračoval aj v letných mesiacoch. Pracovalo sa na výstavbe predajní pri bloku G i oproti, pracovalo sa už aj na výkopových prácach ďalšieho 11-bytového obytného domu Pri mlyne. Vrásky na tvári nám spôsobovala výstavba cesty na Svidník. Zdá sa nám, že tempo je slomačie a sľúbené chodníky v centre mesta sú stále v nedohľadne. Navyše, cestujúci do Svidníka sa musia ozbrojiť železnou trpezlivosťou pri čakaní na svoj „jazdný pruh“. Okrem toho je veľa takých, ktorí signalizované svetlá ignorujú a vám neostáva iné, ako v duchu nadávať na „kultúrnosť“ niektorých občanov.
- Naši gymnazisti absolvovali spolu s pani Bäckerovou, predsedníčkou Slovenského zväzu odvečených detí, výlet do Nemecka, ktorý bol prejavom vďaky za nacvičený program počas Dní židovskej kultúry v októbri min. roka.
- V dňoch 22.-23. septembra t. r. nás opäť čakajú, tentokrát dvojdnové Dni židovskej kultúry v našom meste. Majú byť záverečnou etapou prác na židovskom cintoríne, kde v tomto roku pribudne pamätný múr s menami Židov, ktorí žili v meste pred odtransportovaním do koncentračných táborov. V architektonických prácach pokračuje Ing. Milan Veselý, ochrannú ruku nad podujatím naďalej drží Prof. P. Mešťan. Ráta sa s premietaním filmu Obchod na korze a filmu o jeho autorovi i režisérovi. Opäť zaznejú židovské piesne na večernom koncerte, tentokrát v podaní kežmarských detí. Uvidíme výstavu fotografií z Izraela, ktorá nám priblíži túto vzdialenú krajinu. Organizátorom celého podujatia je opäť Mgr. Peter Kimák-Fejko spolu s odborom kultúry MsÚ a vedením mesta.
- A ešte na tému „lavičky v našom meste“. Opätovne sa prihovám za ich umiestnenie, tentokrát v priestoroch cintorína. Posledné pohreby v našom meste nás presvedčili, že na mnohých z nich sa zúčastňuje vyšší počet občanov, než sa zmestí do obradnej siene Domu smútku. A tak ostávajú stáť v priestoroch pri ňom. Najmä v horúcich letných dňoch je problém pre starších stáť počas celého obradu. Využívajú teda kvetinové nádoby na sedenie. Pomohli by lavičky v oboch terasových častiach, príp. na priľahlej trávnej ploche.
- Pri letných prechádzkach za mestom mnohým z nás iste napadlo, ako dobre by bolo mať pri Topli miesto na oddych či kúpanie. Stačilo by vyskúšať aspoň niekoľko metrov pobrežia, príp. upraviť brehy vymyté povodňami a tak vytvoriť pre ľudí menšiu pláž, kde by si v horúcich letných dňoch mohli oddýchnuť. Kedysi kúpanie v Topli patrilo ku koloritu nášho mesta. Cestou od Tople by sme sa mohli osviežiť v dvoch poľných studničkách, ktoré nám v minulosti poskytovali chutnú vodu. Dnes sú zarastené a iba úzky prameň vody, ktorý vyteká do kanálov, svedčí o tom, že ešte stále žijú. O studničkách kedysi Rúfus napísal, že je to „živá voda, ktorú kedysi ktosi pre nás vložil do jamky.“ Nedajme im teda zahynúť.
- Na mimoriadnom zastupiteľstve poslanci začiatkom augusta rozhodli o úprave doplatkov v rámci služieb poskytovaných školami a výchovnými zariadeniami v meste. Zaznela tu aj požiadavka o sprístupnení sledovania televízie JOJ všetkými občanmi. Mesto však momentálne nemá dostatok finančných prostriedkov na výstavbu nového tel. vykryvača a tak si toto sledovanie môžu občania zabezpečiť len v rámci platených služieb.
- Kultúrna komisia na svojom augustovom zasadnutí prijala rozhodnutie vydávať kultúrny informačný bulletin, v ktorom školy, zariadenia a organizácie môžu

informovať o svojich podujatiach. Prijme tiež nové zásady oceňovania žiakov v rámci JUVENALIS-u.

A. Škurlová

NÁŠ ROZHOVOR

Čas je ten, ktorý odmeriava každému rovnako. A život je zase ten, ktorý píše scenáre pre každého z nás a je len na nás, ako sa s ním popasujeme. Bola si to Ty, naša kolegyňa, priateľka Mgr. Alžbeta Škurlová, ktorá si ponúkla mnohým našim rodákom možnosť poohliadnuť sa opäť, zaspomínať aj zbilancovať prežité a podeliť sa s našimi čitateľmi Spravodajcu. Teraz je rad na Tebe tiež sa poohliadnuť, najmä na roky prežité v Giraltovciach. A ako ináč, vrátiť sa kdesi na začiatok svojej učiteľskej cesty.

Začnem poďakovaním za možnosť podeliť sa s našimi čitateľmi o spomienky na dávno zaviaty čas. Narodila som sa v Kežmarku, rodisku môjho otca, ale detstvo i mladosť som prežila v Bardejove, kde mala korene rodina mojej mamy. Detstvo povojnových detí nebolo ľahké, mnohí sme vtedy stratili rodičov a život dvoch detí s mamou v meste, kde vládol prídelový systém, mama navyše ťažko chorá, nebol jednoduchý. Predsa si však rada zaspomínam na detské hry plné pohybu. Boli sme aktívne deti, nebola televízia, počítače, mobily, nevlastnili sme autá a iné technické vymoženosti, a tak neostalo nič iné, ako vymýšľať, slovom, byť aktívny. Spomínam si aj na časté výpadky elektriny a večery pri petrolejke, ktoré mi dnes pripomínajú rozprávkový detský svet, v ktorom sme žili. Naše myslenie bolo jednoduchšie, úprimnejšie, city priamočiarejšie, myslené vážnejšie. A potom už prišla škola a moje prvé učiteľské miesto v Sečovskej Polianke. Spomínam si na svoju prvú piatu triedu (bola v kultúrnom dome, ostatné triedy v provizórnych drevených barakoch) a na môjho prvého riaditeľa p. Šucu. Bol prísny a zásadový, každý deň nám dôsledne skontroloval prípravu na vyučovanie (každá hodina jedna strana), takže moje dni boli takmer celé zaplnené prácou v škole a prípravou na ňu. Po roku kvôli maminej chorobe nasledovala Marhaň, stretnutie s manželom a po svadbe v máji 1964 môj príchod do Giraltoviec. Riaditeľom školy bol vtedy p. Pavlišin, kolektív ZŠ a SVŠ pôsobil v spoločných priestoroch terajšej ZŠ, ktorá bola daná do prevádzky v r. 1962. Priestory školy sa postupne dopĺňali, rozširovali na kabinetné zbierky, p. Pavlišin si zvlášť potrpel na audiovizuálnu techniku a bohato ňou zásobil všetky kabinety. Pridal k tomu aj časté školenia o jej používaní, my ženy sme však napriek tomu za najdôležitejšiu pomôcku pokladali tabuľu a kriedu a k tomu, samozrejme, patrila láska k deťom, zanietenosť a zodpovednosť. Chceli sme deti naučiť, pokladali sme za svoje osobné zlyhanie, ak sa nám to nedarilo. V tých časoch sme verili myšlienke, že učiteľstvo nie je povolanie, ale poslanie.

Vo vtedajšom kombinovanom kolektíve vládli oficiálne vzťahy, vykali sme si a stretávali sme sa viac – menej iba na pôde školy a častých schôdzach a školeniach. Učitelia sa často striedali, najmä na SVŠ-ke, mnohí tu pobudli iba rok-dva a postupovali často vyššie v rebríčku kariéry. Výraznými učiteľskými osobnosťami, ktoré určovali charakter vzťahov i školy, boli napr. vojensky prísny a autoritatívny p. Labanc, navonok neupravený, ale mimoriadne nadaný profesor matematiky Karol Sládeček, obaja Seredayovci, dôsledný ochranca prírody p. Hanuljak, srdečná, bezprostredná zlatá duša p. Potašová, fešák Janko Dzurišin, prísny p. Ličák, manželia Hlibokí, dobrácky p. Straňák, ktorý sa postaral o exteriéry školy a zrealizoval celú výsadbu, ktorá je dodnes jej ozdobou, p. Štrus s dobrým srdcom, hoci

navonok pôsobiaci prísny dojem, Gita Gazdičová a Hanka Dreveňaková, zanietené učiteľky roč. 1.-5. Po roku – dvoch pribudla J. Michalková, ktorá vniesla do našej zborovne množstvo humoru a bezprostrednosti a ľady sa začali roztápať. Navyše sa vtedy ustálil kolektív príchodom ďalších mladých kolegov a kolegýň (p. Matiová, Pohlodová, Kamenčíková, Moravčíková, Študij a ďalší), tí sa v Giraltovciach usadili a vytvorili sme stabilný kolektív, ktorý fungoval desiatky rokov a len postupne sa obohacoval o ďalších mladých kolegov. (Na tomto mieste musím poznamenať, že naša ZŠ mala v minulom roku 45. výročie svojho vzniku. Bola to príležitosť pripomenúť čitateľom a občanom spôsob života, učenia, jednotlivé učiteľské osobnosti. Začala som tie spomienky jednou kapitolou a dúfala som, že sa v nich bude pokračovať. Žiaľ, škola túto možnosť nevyužila).

V Giraltovciach som učila 40 rokov (začínala som v necelých osemnástich) a môžem k tomu prirátat ešte 2 roky v rámci projektu s rómskymi deťmi. Moja práca ma naplňovala až po okraj, učila som rada a s chuťou, a tak rozlúčka so školou pre mňa nebola ľahká. Bolo však treba venovať svoj čas vnúčikovi a to bolo v tom čase pre mňa prioritné.

Pri učiteľstve ešte zostaneme, viem, že si ukončila PŠ pre učiteľov 1.-5.roč. Ale Tebe to nestačilo. Prečo? Bolo to povolanie, ktoré si Ťa získalo, naplňovalo a tiež prečo?

Áno, je pravda, že som ukončila vzdelanie pre učiteľstvo ročníkov 1.-5. Bola to vtedy Sstredná pedagogická škola na Kmeťovom stromoradí v Prešove. Hneď v priebehu 1. roka mojej praxe som však začala študovať ruský jazyk a hudobnú výchovu, tú som po príchode do Giraltoviec vymenila za slovenský jazyk, keďže giraltovská ZŠ-ka mala viacerých hudobníkov a bola tu citeľná potreba kvalifikovaných slovenčinárov. Tak okolnosti niekedy rozhodujú za nás a ja som svoje rozhodnutie nikdy neľutovala, od detstva som bola vášnivá učiteľka, a tak vyučovať jazyk, literatúru a hlavne tvorivé písanie bolo pre mňa nielen pracovnou povinnosťou, ale aj osobnou radosťou. A hudba? V tej som ostala amatérkou, ale mám k nej celý život vrúcny vzťah. Moje povolanie mi veľmi pomohlo najmä v čase tragickej smrti môjho manžela. Zrútil sa mi vtedy celý môj svet a len práca v škole na 120%“mi pomohla dostať sa“ z hlbín zúfalstva opäť na hladinu. Preto vždy radím každému, vrátane mojich detí a vnúchat: prvé miesto v našom živote má mať rodina, dáva nám silu, istotu, vie byť silnou oporou v ťažkých časoch, majme však v rezerve vždy pripravené povolanie, ktoré nás naplňa šťastím a spokojnosťou, nie iba zabezpečuje financie potrebné pre život.

Hovorí sa, že bývaní môže mať človek viac, ale domov len jeden. Čím boli aj sú pre Teba Giraltovce? Škola, kolektív, priatelia, známi, kontakt s bývalými žiakmi, rôznorodá pomoc, Tvoja vlastná rodina?

J. Voskovec po svojej emigrácii do Ameriky bol povedal, že človek má domov všade, kde si môže zavesiť svoj klobúk. Myslím si, že sa v tom mýlil. Ale emigranti, či už dobrovoľní, alebo z prinútenia, si zväčša hľadajú logické zdôvodnenie svojho odchodu z domu. Osudom Slovákov boli často vynútené odchody z vlastnej krajiny. Historické udalosti nútili našich rodičov a prarodičov odchádzať z vlastnej domoviny a hľadať si novú. Myslím, že prvej generácii sa to nikdy celkom nepodarilo. Aj tí najúspešnejší tu nechávali veľký kus svojho srdca. Odplávali od rodného brehu, ale na tom druhom sa im nikdy nepodarilo úspešne pristáť. A tak sa nechali unášať prúdom novoprijatého života plní spomienok a návykov, ktoré

nemožno vymazať. Veď hlavu a srdce, tie si vždy berieme so sebou a spolu s nimi bolesť za strateným rajom.

Giraltovce sú mojim domovom, hoci som sa tu nenarodila. Prijala som ich dávno za svoje a vôbec sa neurážam, ak rodení Giraltovčania nás prisťahovalcov označujú za prišielcov. Je to logické, správajú sa tak všetky komunity sveta. Sem som si priviedla z pôrodnice svoje 2 deti, tu som prežila 20 šťastných rokov s manželom, mala som tu milovanú prácu, dobrý kolektív, v ktorom sme si zverovali nielen nové recepty, ale aj väčšinu svojich starostí i radostí. Tu som si našla aj zopár dobrých priateľov a miesto, ktoré je mojim druhým domovom – mestskú knižnicu, ktorá je našou oázou. Tu prebiehajú naše stretnutia, rozhovory na rôzne témy i pracovné porady nášho Spravodajcu, ktoré po pracovnej časti zväčša sklznú do príjemných debát.

A moji bývalí žiaci? Bolo ich veľa. A ako to už v živote býva, niektorí iba nenápadne preklzli mojim životom, iní sa natrvalo zapísali do srdca. Veľa som s deťmi pracovala pri nácviku recitácie a úspešne sme prešli viacerými súťažami až po celoslovenské kolá, ešte viac pri literárnej tvorbe. Viedla som deti k poznaniu, že v každom z nás drieme duša básnika. Je len na nás, či ju v sebe dokážeme prebudiť. Moja učiteľská prax mi potvrdila, že ak deti správne vedieme, učíme ich dívať sa na svet otvorenými očami, dokážu nájsť každému kamienku pri ceste jeho vlastný príbeh. Dá sa to. Sama som to opakovane zažívala, keď sa v dieťati prebudí duša a ono začne vidieť, nie iba hľadiť. Je krásne prežívať to prebudenie spolu s dieťaťom – žiakom.

A menovať všetkých tých mojich malých autorov? To sa nedá, ešte by som, nedajbože, na niekoho zabudla. Stáva sa mi však, že prichádzajú krásne listy a pohľadnice aj po rokoch a vtedy zažívam pocit, že tá práca s deťmi mala svoj význam. Veľmi príjemné sú stretnutia, rozhovory s bývalými žiakmi, ich ocenenie mojej práce po mnohých rokoch.

Patríš k ľuďom, ktorí sú v neustálom pohybe, nevieš zaháľať. Veď ak je človek na prevádzku domu, záhrady sám, ani sa to nedá. Ale Ty si bola aktívna vo viacerých oblastiach, bolo Ťa cítiť vo všetkom, čím naše mesto žilo, pri dôležitých udalostiach, ktoré ho zviditeľnili. Ako sa Ti pracovalo s rôznymi ľuďmi domácimi aj hosťami? Takéto stretnutia sú iste vzácne a nezabudnuteľné. Ktoré, aké patria k takým?

Nuž áno. Vďaka Spravodajcovi i tomu, že píšem kroniku mesta, sa mi dostalo cti stretnúť sa s mnohými vzácnymi hosťami Giraltoviec. Musím povedať, že tie najpríjemnejšie a najsrdečnejšie prežívam v posledných rokoch. Sú to predovšetkým stretnutia s Prof. P. Mešťanom, p. Bäckerovou. Zaujímavý a podnetný bol rozhovor s Ing. M. Veselým, architektom Židovského cintorína, veľmi srdečné a bezprostredné zasa stretnutie s A. Heribanovou. Milé a srdečné sú aj stretnutia s poľským veľvyslancom p. Vrzcholaskim, plné energie a nápadov zasa stretnutia s prof. Zelinom, zaujímavý bol rozhovor s Milkou Zimkovou. K nezabudnuteľným zážitkom patrí stretnutie s básnikom Danielom Hevierom a prezidentom M. Kováčom, s ktorým robili interview moji zlatí knižoškriatkovia (moji niekdajší žiaci).

Tých stretnutí bolo veľa, nemožno ich všetky vyrátať, ale určite som sa pri nich presvedčila, že veľkí ľudia sa vyznačujú skromnosťou, sú to srdeční a prostí ľudia a rozhovory s nimi sú obohacujúce.

Píšeš kroniku nášho mesta, čo je práca, ako sa zvykne povedať, na celý úväzok. Ale aj Spravodajca, ktorého si Ty a poviem bez zveličovania – dušou. Treba vedieť, potom

chcieť, a to bez časového obmedzenia. A Ty si mu ten vzácny čas od jeho vzniku venovala. Čo by si povedala na jeho adresu, ale aj s prognózou do budúcnosti?

Kroniku mesta píšem od r. 1995, zápis za rok 2008 je teda mojím štrnástym konštatovaním udalostí, ktoré prebehnú v meste počas roka v oblasti kultúry, výstavby, priemyslu, náboženského i športového života, politiky, samosprávy, zmien charakteru života občanov. Každoročný zápis máva okolo 120-150 rukopisných strán, z ktorých sa vypracúva počítačový zápis a ten sa zviaže do knižnej podoby. Vďaka práci kronikárky často rozmýšľam nielen o súčasnom živote v meste, ale aj o jeho perspektíve. Myslím si, že sa Giraltovce v blízkej budúcnosti pravdepodobne nestanú priemyselným mestom. Majú však šancu byť úspešné v oblasti školstva o sociálnej práce. Tento proces je dobre naštartovaný a má tu aj svoje tradície. Chýbajú ešte zariadenia pre seniorov. Tých pribúda a mladí odchádzajú. Miesto v nich by mohli nájsť aj ľudia zo širšieho okolia a naši Giraltovčania zasa prácu. Veď napr. náš Domov soc. služieb dáva prácu 85 ľuďom a to v Giraltovciach nie je málo.

A Spravodajca? Vyrástol počas 22 rokov do dnešnej podoby a mnohí ľudia po stretnutí s ním vyslovujú svoje uznanie a obdiv práci tímu dobrovoľníkov – amatérov a zároveň s prekvapením konštatujú, že také malé mesto má časopis podobného formátu a obsahu.

Dom možno postaviť ľahko a rýchlo, ak máte dosť peňazí. Kultúra sa však buduje dlhodobo, je to proces. Bolo by škoda prísť o časopis, kde si môže nájsť každý občan priestor na vyjadrenie svojich úvah či potrieb. Hoci je pravda, že sa ozývajú aj kuvičie hlasy o jeho zrušení či nepotrebnosti. Spravodajca má právo na život. Čítajú ho nielen doma, ale aj v ďalekom zahraničí prostredníctvom internetu a pre mnohých je akousi spojnicou s domovom.

Tvoje rozhodnutie odísť z Giraltoviec sa nezrodilo ľahko. Zrejme raz sa to muselo stať. S čím budeš odchádzať od nás a ako si zariadiš život, program na novom mieste? Iste o to premýšľaš dlhšie.

Áno, máš pravdu, poznáme sa už desiatky rokov, a teda vieš, že toto rozhodnutie odkladám už niekoľko rokov. Pred siedmimi rokmi sa v Amerike usadila moja dcéra, pred šiestimi si v susednom Česku našiel prácu i nový domov syn s rodinou. A tak som sa pokúšala o život v znamení „singl“ prerušený len občasnými návštevami detí a vnúčat. Nie je ľahké žiť osamelo so všetkými povinnosťami v rodinnom dome, vytvorila som si však časom svoj vlastný životný rytmus, a keďže oddychový čas dôchodkyne striedali povinnosti učiteľky, kronikárky, dopisovateľky i korektorky Spravodajcu, nemala som čas na nudu či intenzívne prežívanie pocitu samoty. Som však presvedčená, že život má svoje kapitoly, a ak ich nenaplníme v správnom čase, nikdy sa už nezopakujú. Tentokrát ma čaká kapitola, ktorú by som mohla pomenovať „Babička malého prváčika Peťka.“ Rada by som ju úspešne zvládla a potom ... Uvidíme. Napokon, s Giraltovcami sa zatiaľ nelúčim definitívne, nechávam si tu zadné dvierka troška pootvorené na letné návraty do môjho mesta, kde mám toľkých dobrých známych, bývalých žiakov, kolegov, priateľov. Život ukáže, čo bude ďalej. K môjmu veku už patrí aj poznanie, že veľké plány do budúcnosti si netreba robiť. Nemuseli by sa nám vyjsť. V Jihlave, kde budem bývať, má čakať nádherná príroda / je to srdce Vysočiny/, príjemní susedia a predovšetkým moji najbližší. A tak, podobne ako u babičky Boženy Němcovej, aj u mňa „túžba premohla dávny zvyk“, už teraz sa však teším na môj letný návrat domov. Lebo Giraltovce pre mňa navždy ostanú domovom. A mám tu aj jedno miesto pod tujami, ktoré ma s nimi pevne spája a nedovolí zabudnúť.

V závere sa chcem poďakovať všetkým, s ktorými ma spájali pracovné či priateľské putá, za priateľstvo, trpezlivosť a porozumenie. Sadám si spolu s Vami na pomyselnú rozlúčkovú lavičku /podľa starého slovanského zvyku/, posedíme si chvíľu mlčky na nej, zaspomínajme a povedzme si aj to slovanské symbolické: „Prepáčte, ak bolo niečo zlé.“

P. Mgr. A. Škurlová bola už pri zrode nášho Spravodajcu, celé tie roky prispievala k jeho zdokonaľovaniu, obohateniu až do dnešnej podoby. Aj preto jej na ňom tak záleží. Získala si dôveru našich čitateľov, často ju zastavovali, pripomienkovali a požiadali o uverejnenie svojich postrehov. Za tých všetkých jej patrí srdečná vďaka. Zaznamenávala si s dôslednosťou a presnosťou udalosti a dianie v našom meste. Ved' písala jeho kroniku. Zúčastňovala sa aj podieľať na prípravách dôležitých udalostí a aktivít nášho mesta aj s medzinárodným významom.

Ale moje – naše poďakovanie jej patrí aj za prácu a úsilie, ktoré venovala aj venuje svojim žiakom. Úprimne ďakujeme našej kolegyni, priateľke, človeku s vlastnosťami, ktoré vždy a všade prispeli k tolerancii, zhovievavosti, ľudskosti.

Uvedomujem si, že záver štylizujem aj do minulého času, ale pevne verím aj v jej návrat do Giraltoviac. Veľa šťastia, zdravia v nových podmienkach a so svojimi blízkymi

M. Gazdičová

VÁŽENÁ PANI ŠKURLOVÁ!

Sú ľudia, a ľudia. Niektorí sa nám iba tak mihnú životom, iní sa však zapíšu zlatými písmenami. Vy ste sa zapísali trblietavým atramentom do srdca nás Giraltovcianov. Ten striebřitý svit nám ostane svietiť na cestu aj po Vašom odchode. Žili ste spolu s nami, boli ste jednou z nás, no nežili ste skryte v ústraní, našli ste si svoje pole pôsobenia. Náš časopis Spravodajca bol prameňom, do ktorého ste vložili celé svoje srdce, prihovárali ste sa mnohým našim spoluobčanom, informovali ich o dianí v meste, poukazovali na nedostatky, ale ste aj hladili ich duše. Zdalo sa nám to také samozrejme, prirodzené, že ste tu, že pracujete, že dnes keď vás srdce tiahne za najbližšími sa nám zdá, že to nie je pravda, že odchádzate. V kútiku duše veríme, že je to len prelud. No život je realita, tak je prirodzené, že etapy ľudského života sa začínajú aj končia. Tak aj pre Vás začína nové obdobie. Ako primátor mesta Vám zo srdca prajem veľa zdravia, šťastia a dobré srdce, ktoré ste s takou láskou rozdávali nám, nech naďalej zohrieva srdcia vašich blízkych.

Ešte raz úprimne ďakujem za seba aj za všetkých našich spoluobčanov!

Ján Rubis
primátor mesta

HODNOTENIE CELOROČNEJ PRÁCE NA GYMNÁZIU

Slávnostným zhromaždením v telocvični školy ukončili učitelia a študenti Gymnázia v Giraltovcianach uplynulý školský rok 2007/2008.

Pre mnohých z nich bol tento školský rok veľmi úspešný. Určite nie každému sa však podarilo dosiahnuť to, čo by bol chcel a naplniť všetky svoje očakávania. Napriek tomu atmosféra záverečného hodnotenia v školskej telocvični svedčila o veľmi kvalitnej celoročnej

práci učiteľov a študentov. Bola naplnená predovšetkým hrdosťou a uznaním patriacim všetkým tým učiteľom a žiakom, ktorí svojou prácou a svojimi výkonmi opäť vysoko pozdvihli úroveň vyučovacej a mimovyučovacej činnosti nášho gymnázia.

V úvode odznelo celkové hodnotenie práce študentov a učiteľov riaditeľom školy, Mgr. Jurajom Auerswaldom, z ktorého vyberáme.

V školskom roku 2007/2008 študovalo v osemročnom a štvorročnom Gymnázii v Giraltovciah 340 žiakov, z toho 200 dievčat a 140 chlapcov. Z celkového počtu žiakov prospelo s vyznamenaním 138 žiakov, prospelo veľmi dobre 105 žiakov, prospelo 95 žiakov a 2 žiaci neprospeli. 45 žiakov skončilo ročník so samými jednotkami.

Stredoškolské štúdium ukončilo v tomto školskom roku úspešným absolvovaním maturitnej skúšky 56 študentov, ktorí na ústnych maturitných skúškach dosiahli celkový priemer 1, 62. Títo študenti si zároveň podali prihlášku na štúdium na vysokej škole.

Riaditeľ školy vysoko ohodnotil prácu všetkých učiteľov, ktorí sa v minulom školskom roku podieľali na dosiahnutých študijných výsledkoch a vyzdvihol predovšetkým tých študentov, ktorí prospeli s vyznamenaním. Venoval sa však aj mimovyučovacej a krúžkovej činnosti školy.

V školskom roku 2007/2008 žiaci našej školy opäť pracovali v záujmových krúžkoch. Ich prostredníctvom boli veľmi kvalitne pripravovaní k reprezentácii školy v regionálnych, krajských, ale aj celoslovenských kolách rôznych súťaží a predmetových olympiád.

Možno povedať, že už tradične v našej škole dominujú prvenstvá dosiahnuté v súťažiach na rôznych úrovniach v oblasti interpretácie umeleckého textu a literárnej tvorby, víťazstva žiakov osemročného gymnázia v matematických súťažiach a v neposlednom rade početné športové úspechy. Už druhý školský rok je to však aj chemická olympiáda, ktorá nám rovnako priniesla pozoruhodné umiestnenia.

V druhej časti vyhodnotenia školského roka si teda všetci úspešní študenti našej školy menovite vypočuli pochvalu od riaditeľa školy a prevzali si ocenenia zakúpené z prostriedkov rodičovského združenia. Najúspešnejšími v súťažiach boli tieto predmety:

Slovenský jazyk a literatúra

V recitačných súťažiach a v súťažiach zameraných na literárnu vlastnú tvorbu boli žiakom a učiteľom nášho gymnázia hodnotiacimi porotami udelené nasledujúce ocenenia:

Šaliansky Mat'ko

Poézia

Silvia Štrusová, prima: 1. miesto v okresnom kole, 1. miesto v krajskom kole, 2. miesto v celoslovenskom kole – pripravovala PhDr. B.Vaľovská

Próza

Veronika Strončeková, sekunda – 1. miesto v okresnom kole – pripravovala

Mgr. M. Lehetová

Hviezdoslavov Kubín

Poézia

2. kategória - Tamara Tchuríková, sekunda - 1. miesto v okresnom kole – pripravovala

Mgr. M. Lehetová

3. kategória - Kristína Ondovová, kvarta - 1. miesto v okresnom kole - pripravovala Mgr. M. Lehetová

4. kategória - Ivana Rubisová, sexta – 1. miesto v okresnom kole, 2. miesto v krajskom kole - pripravovala PhDr. B.Vaľovská

Próza

3. kategória - Lívia Staškovičová, kvarta - 2. miesto v okresnom kole - pripravovala Mgr. M. Lehetová

4. kategória - Lucia BačKayová, 1. A – 2. miesto v okresnom kole - pripravovala

PhDr. B. Vaľovská

Pavlovičov literárny Svidník – regionálna súťaž vo vlastnej tvorbe

2. kategória- poézia

1. miesto - Radka Muchová, prima

2. miesto - Janka Andrijková, prima

2. kategória- próza

1. miesto - Jakub Ďuraš, prima

Žiaci pracovali pod vedením PhDr. Blanky Vaľovskej.

3. kategória- próza

3. miesto - Michaela Džomeková, kvarta

Pripravovala ju Mgr. Marta Lehetová.

4. kategória- poézia

1. miesto - Zuzana Vereščáková, 2.A

4. kategória- próza

1. miesto - Viktória Staškovičová, oktáva

Tieto študentky viedla PhDr. Blanka Vaľovská.

Janko Hraško ešte žije ... - celoštátna súťaž vo vlastnej tvorbe

Jana Andrijková, prima – 1. miesto - pripravovala PhDr. B. Vaľovská

Mária Digoňová, tercia – 1. miesto a titul “Dr.hraškológie” - pripravovala PhDr. B. Vaľovská

Gabriela Šestáková, kvarta – 3. miesto - pripravovala Mgr. M. Lehetová

Matúš Hliboký, 3. A – čestné uznanie - pripravoval Mgr. J. Čorej

Ihnatove Hanušovce - regionálna súťaž vo vlastnej tvorbe

Jana Andrijková, prima - 3. miesto

Kamila Sotáková, prima - čestné uznanie

Kristína Verčimaková, prima - čestné uznanie

Žiačky pripravovala Mgr. M. Lehetová.

Celonárodnej súťaže ***Tvoríme vlastnú knihu*** sa zúčastnili 4 práce žiakov sekundy a kvarty, ktorých viedla Mgr. M. Lehetová. Ide o týchto žiakov: Kristína Ondovová, kvarta
Patricia Kristiňáková, kvarta, Nikola Juríková, sekunda, Kristína Pavlíková, sekunda, Adela Rokytová, sekunda, Beáta Šimková, sekunda, Tamara Tchuríková, sekunda.

Matematika

Žiaci 8 – ročného gymnázia sa každoročne zúčastňujú všetkých matematických súťaží, v ktorých súperia s rovesníkmi zo základných škôl. Výnimkou sú len žiaci kvarty, ktorí súťažia s o rok staršími deviatakmi. Na všetky súťaže sú pripravovaní celoročne v krúžkoch matematickej olympiády pod vedením Mgr. V. Čížekovej. Každoročne obsadzujú popredné miesta v okresných, ale aj krajských kolách. Štatisticky sme v tejto oblasti najúspešnejšou školou v okrese Svidník. V školskom roku 2007/2008 sme dosiahli nasledujúce úspechy:

Matematická olympiáda:

Kategória Z 5: Hliboký Samuel - prima 1. miesto

Kategória Z 6: Varga Lukáš - sekunda 1. miesto

Križánek Jaroslav - sekunda 2. miesto

Kategória Z 7: Digoňová Mária - tercia 1. miesto

Pytagoriáda:

Kategória P 5: Matiková Kristína - prima 1. miesto

Hlboký Samuel	- prima	3. miesto
Kategória P 6: Varga Lukáš	- sekunda	2. miesto
Kategória P 7: Digoňová Mária	- tercia	3. miesto
Pališinová Dominika - tercia , úspešná riešiteľka		

Krajské kolo MO kategórie C

Žiakov štvorročného gymnázia reprezentoval v tomto školskom roku v matematickej olympiáde študent 1. A triedy Dávid Varadzin, ktorý v krajskom kole MO kategórie C získal ocenenie „úspešný riešiteľ“. Pripravoval ho Mgr. P. Jaselský.

Chémia

Po rokoch nezáujmu o prácu v chemických krúžkoch sme v tomto školskom roku dosiahli pod vedením Mgr. E. BačKayovej v predmete chémia výrazné úspechy. Naši žiaci sa výborne umiestnili v krajskom kole chemickej olympiády.

Krajské kolo chemickej olympiády

Marianna Križánková, sexta - získala ocenenie „úspešný riešiteľ“

Michaela Verčimáková, sexta - získala ocenenie „úspešný riešiteľ“

Pozoruhodné v predmete chémia sú aj kvalitné výsledky na maturitných skúškach a na prijímacích pohovoroch na vysoké školy. Záujem o chémiu ďalej rastie, dôkazom čoho je, že dve žiačky 3. A triedy sa cez letné prázdniny zúčastnia Letnej školy chemikov v Bratislave a dve žiačky sexty Letnej školy chemikov v Nitre.

Telesná výchova

Žiaci boli pripravovaní vo viacerých záujmových krúžkoch so športovým zameraním. Aj v tomto školskom roku boli mimoriadne úspešní, o čom svedčí uvedený prehľad:

- ***basketbal starších žiakov – 1. miesto v okresnom kole***, školu reprezentovali žiaci: E. Hajda, kvarta, J. Rubis, kvarta, L. Mital', kvinta, P. Pankuch, kvinta, S. Motýľ, kvinta, J. Verčimák, kvinta, M. Lukáč, kvinta, M. Biroš, kvinta
- ***volejbal – 2. miesto v okresnom kole***, školu reprezentovali žiaci: J. Rubis, kvarta T. Tkáč, kvarta A. Sočuvka, kvarta, L. Mital', kvinta, P. Pankuch, kvinta, J. Verčimák, kvinta M. Lukáč, kvinta, M. Biroš, kvinta, T. Vaško, septima
- ***volejbal – 2. miesto v súťaži „O Pohár riaditeľa SPŠO“***, školu reprezentovali žiaci: Adriana Hajduková, kvinta, S. Pankuch, sexta, M. Štrusová, sexta, J. Čabala, septima, E. Billý, septima, T. Bakalár, septima, P. Varga, septima, D. Švecová, 4. A, M. Marko, 3. A, K. Vaňková, 3. A
- ***futbal – 2. miesto v okresnom kole stredných škôl***, školu reprezentovali žiaci: J. Verčimák, kvinta, M. Lukáč, kvinta, J. Val'ovský, sexta, J. Čabala, septima, T. Remeta, septima, E. Billý, septima, B. Geffert, septima, V. Vertal', septima, J. Sopko, 1.A, J. Ivan, 2. A, M. Stekla, 2. A, M. Marko, 3. A, P. Cauner, 3. A, J. Kočiš, 3. A
- ***cezpoľný beh- 1. miesto v okresnom kole***, školu reprezentovali žiaci: L. Mital', kvinta, P. Pankuch, kvinta, S. Pankuch, sexta, J. Čabala, septima, I. Rubisová, sexta, P. Polčová, 1. A
 - ***4. miesto v krajskom kole***, školu reprezentovali žiaci: L. Mital', kvinta, P. Pankuch, kvinta, S. Motýľ, kvinta, S. Pankuch, sexta, J. Čabala, septima
- ***Pahká atletika – hod kriketovou loptičkou - 4. miesto v krajskom kole*** - Jakub Verčimák, kvinta

- **stolný tenis - 2. miesto v okresnom kole**, školu reprezentovali žiaci: E. Tomko, tercia, P. Pankuch, kvinta, J. Verčimák, kvinta, M. Lukáč, kvinta
- **silový päťboj – 3. miesto v okresnom kole**, školu reprezentovali žiaci: K. Harajda, 3. A, M. Biroš, septima
- **plávanie – 2. miesto v okresnom kole**: T. Vaško, septima

Chlapcov pripravoval PaedDr. Š. Bačkay, dievčatá Mgr. V. Čížeková a Mg. R. Mihalenko.

Mgr. Alica Pivovarníková
(kpš)

LETO V ZPCCH

Leto, čas prázdnin a dovoleník, čas výletov, vycestovaní, návratov, stretnutí. Dvakrát sa tohto leta stretli aj členovia nášho ZPCCH. V zmenenom poradí, aké bolo v pláne, ale počasie bolo tým neprajníkom, kvôli ktorému sme museli presúvať dátumy a meniť termíny.

A tak najprv to bol jednodňový výlet do Tatier, na Štrbské Pleso, Starého Smokovca a po ceste naspäť možnosť pokečerať v nádhernom areáli Spišského salaša. Aj napriek vynútenému zdržaniu na polceste pre poruchu autobusu a čakania na náhradný náš program, aj keď posunutý, sa časovo zvládol. A všeobecná spokojnosť a dobrá nálada všetkých takmer 50 účastníkov to potvrdila.

Až keď sa počasie ustálilo, mohli sme absolvovať aj náš Deň zdravia, tak ako po iné letá na poľovníckej chate v Kobylniciach. Každý zo zúčastnených sa do súťaženia mohol zapojiť v piatich disciplínach, nenáročných, dá sa povedať, aj si zašportovať, ale aj zasmiať či vysmiať, povzbudzovať aj vyhrať a postúpiť. Prvé tri miesta boli odmenené vecnou cenou a diplomom. Samozrejme, celodenný program si žiadal aj obed a občerstvenie- guľáš z kuchyne p. Mihoka a neskôr pri ohníku ešte opekanie v príjemnom prostredí a dobrej nálade pri harmonike O. Majera.

Naše akcie robíme vo vlastnej réžii a vlastnými silami, preto patrí srdečná vďaka tým z našich radov, ktorí boli ochotní pomáhať tam, kde to práve bolo treba. Poďakovanie patrí aj ženám za ich sladké prilepšenie z vlastnej kuchyne. Už viackrát sme vyzdvihli ústretovosť a ochotu oslovených mimo našej organizácie. Aj tento raz naše poďakovanie patrí nášmu MsÚ za všestrannú pomoc, za poskytnutú dopravu riad. DSS. Mgr. Slávke Vojčekovej, poľovníckemu združeniu za bezplatné poskytnutie chaty a M. Mikulovi za bohatú nádielku zeleniny. Nech by sme takú ochotu, pomoc a pochopenie mali vždy aj pri našich budúcich stretnutiach.

M. Osifová

Päťdesiatnici spomínali

Keď prekračujeme prvý vážnejší prah nášho životného putovania, zvykneme sa obzerať späť na prežité roky. Návrat do školských lavíc základnej školy nebýva úplnou samozrejmosťou. V posledných rokoch sme však svedkami stretnutí absolventov 8. či 9. ročníkov našej ZŠ, resp. ZDŠ. Tentokrát sa rozhodli zaspomínať si na časy strávené na ZŠ v Giraltovciach v rokoch 1964 až 1973 čerství päťdesiatnici. Stretnutie po 35 rokoch zorganizovali p. Marta

Sud'ová a Gabika Ťukotová, spolu s Jožkom Straňákom. Podarilo sa im získať adresy spolužiakov roztratených po celej bývalej Československej republike a na ich prekvapenie prišli takmer všetci. Aj tí z ďalekých Čiech či Moravy. Niektorí z nich žijú v Giraltovciach a majú šťastie, že si tu našli aj prácu. Mnohí však dochádzajú za prácou do vzdialenejších miest, do Čiech i Rakúska. Všetci však vnímajú Giraltovce ako svoju štartovaciu dráhu, ktorá ich odrazila na cestu za viac či menej úspešnou pracovnou kariérou. Spolu s p. Michalkovou, ktorá bola ich triednou / ja som bola ich slovenčinárkou a ruštinárkou/ sme mali čo robiť, aby sme identifikovali poniektorých svojich bývalých zverencov. Roky urobili svoje nielen s nami, aj z mnohých našich bývalých žiakov sú dnes viacnásobní dedkovia a babičky. A je pozoruhodné, že práve počtom svojich vnúčat /okrem pracovných či cestovateľských úspechov/ sa väčšina z nich pochválila. Na rad prišli i zážitky zo školy, spomienky na prísnych a nekompromisných učiteľov, ktorí merali všetkým rovnakým metrom, nechýbali ani slová uznania a vďaky a konštatovanie, že giraltovská zédeška mala v tom čase vysokú úroveň a dávala svojim žiakom dobré základy, na ktorých sa neskôr dobre budovalo ďalšie vzdelávanie. Prezreli sme si aj rodinné fotografie, nechýbala ani triedna fotografia z konca šk. roka, porovnávali sme niekdajšiu školu s tou dnešnou. Mnohí z absolventov dlhé roky neboli v Giraltovciach a aj ich /ako mnohých pred nimi/ prekvapila zmenená tvár Giraltoviec, ktoré sú úplne iným mestom ako v čase ich detstva. Potešila aj skutočnosť, že život v meste sledujú prostredníctvom Spravodajcu, viacerí ho čítajú pravidelne a dali mi dokonca tipy na spomienkové medailóny starších občanov, ktorí tu kedysi žili a pracovali. Jožko Straňák, ktorý dnes žije v Českom Tešíne, ma napr. poprosil, aby som našim čitateľom pripomenula pani Emmu Navrátilovú, ktorá sa v týchto dňoch dožíva 97 – ich rokov, žila tu do 90. rokov min. storočia, potom sa presťahovala k synovi do Trenčína. Poznali sme ju ako pracovníčku na našej pošte, milú, zdvorilú, usmievavú paniu, ktorá mala pre každého vľúdny úsmev a dobré slovo.

Čas nám teda dáva šancu na príjemné návraty. Môžeme ju využiť a obnoviť spomienky na dávno zašlé časy, ktoré sa zrazu ako zázrakom v živej podobe vynoria pred nami. A my zrazu zabudneme na prvé vrásky, ktoré čas vpísal do tváre jedným z našich prvých žiakov, hľadáme a nachádzame za nimi detské tváre našich žiakov. Vďaka organizátorom za pekný večer, vďaka všetkým, ktorí si našli čas a prišli.

A. Škurlová

MLAĎ VO SVETE

Veľkým časovým posunom sa vraciame do roku, keď sme na stránkach Spravodajcu v rubrike Mlad' vo svete prinášali príbehy našich mladých ľudí roztrúsených po svete. Je to môj rest, na ktorý sa našiel čas až dnes. Áno, boli to pravé a nové dôvody.

Chcem teda predstaviť mladého človeka, dievčinu, ktorá do svojich 29 rokov dokázala neuveriteľne veľa v oblasti hudby a všetkého, čo s ňou súvisí.

Anetka Majerová, absolventka našich škôl a najmä ZUŠ, kde ukončila klavír u p. uč. Zajacovej, a týmto smerom sa uberala ďalej.

Aj domáce zázemie bolo priaznivé pre ňu a jej brata Vila, v osobe svojho otca Ondreja našli podporu aj inšpiráciu. A bol to on, ktorý ju posunul a pridol sa k odporúčaniu a podpore ZUŠ a jej p. uč, na konzervatórium do Žiliny, kde sa okrem klavíra venovala tri roky aj dirigovaniu. V Žiline v piatom ročníku už pomáhala aj bratovi, vtedy ešte len v 1. ročníku. Ten po štyroch rokoch v Žiline pokračoval ďalších päť rokov na VŠMU v Bratislave. V r. 2008 urobil prijímacie skúšky na doktorandské štúdium. Vyučuje na ZUŠ v Bratislave. Má

stále angažmá v Bratislavskej aréne a hostuje u SND. Nástroj – bajan (gombiková harmonika).

Po šiestich rokoch v Žiline sa Anetka presúva na Akadémiu umení do B. Bystrice. Bola to skôr náhoda, ktorá jej podsunula ďalšie možnosti. Pri návšteve Prahy teda využila možnosť prijímacích skúšok na Karlovu univerzitu, pedagogický smer – klavír a hudobnú výchovu. Uspela a pokračovala v 2. roč. v BB a v 1. v Prahe. Iste sa vám a rovnako aj mne zvládnutie takejto kombinácie zdá príliš náročné. Ale tu je namieste Anetkino vyznanie, jej snaha po vzdelaní, túžba využiť všetky možnosti a stále napredovať. Nie je to nová črta jej osobnosti. Vedieť a chcieť vedieť, neunavuje ju to, skôr baví a stále zaujíma. Je to jej životný štýl – stále napredovať. Nazvem to húževnatosťou a sama žasnem, kde sa to v tej krehkej až skromnej dievčine berie, ktorá skôr ticho, pokojne v našom rozhovore odvíja kľbko svojich spomienok.

A je tu situácia, ktorú všetci poznáme. Chcieť a môcť. Študijné povinnosti, skúšky zvládala výborne, ale zvládnuť to aj fyzicky, zdravotne, bolo nesmierne ťažké. Dala prednosť Prahe, pokračovala na pedagogickej fakulte, ale jej ďalšie príležitosti, ktoré sa jej naskytli, boli dôležité a zlomové, ako to sama nazvala. Hneď v 1. roč. v rámci projektu o L. Janáčkovi mala možnosť koncertovať v Prešove v PKO. Meno Kodejška – úzko spolupracuje aj s PF v Prešove, zakladateľ Medzinárodných klavírných kurzov v Prahe organizovaných UK, Ped. fakultou v Prahe a Floridskou univerzitou a Anetkino sólové vystúpenie na úvodnom koncerte a ďalšia veľká príležitosť, možnosť študovať na univerzite v USA v štáte Ohio. Bariérou bol pre ňu jazyk a financie. Mať šťastie na správnych ľuďoch, zvykne sa povedať. Aj ona mala, práve v spomínaných kurzoch, kde vyučujú profesori z rôznych krajín a jednou z nich bola Ruska, pôvodom Arménka, žije a pracuje na Akadémii v Moskve- M. L. Gambarjan. Zblížila ich hudba, vzniklo priateľstvo, ktoré pretrváva dodnes. Vybrala si Anetku na jednu verejnú hodinu pre publikum, neskôr za asistentku a od prvého zoznámenia aj do Moskvy, a to každý rok, od r. 2004 cestuje na stáž, na turistické vízum. Býva u prof. v jej byte, ktorý je aj miestom stretnutí rôznych ľudí, ktorých spája hudba.“ A tak nasávam ako špongia,“ (prirovnáva Anetka), všetko všade len o hudbe, aj pri varení, upratovaní.

Problémom bol aj tu jazyk, ale odvtedy sa zdokonalila jazykovo v angličtine aj ruštine a využíva ich podľa potreby. Rovnako existenčné bolo aj finančné zabezpečenie. Do roku 2006 nepoberala žiadne štipendium. Oslovila všetky možné nadácie a inštitúcie, bez úspechu. Až v r. 2007 získala od SAIA (Slovenská akademická informačná agentúra) v Bratislave štipendium, na základe ktorého absolvuje pobyt na Akadémii Gnesinych v Moskve. V snahe odbremeniť rodičov sa snažila od začiatku v Prahe zarábať, preto popri štúdiu pracovala, hrala a zarábala. Hneď v prvom roku učila na Medzinárodnej hudobnej škole. Vek absolventov asi na úrovni našej ZŠ, ale aj starší. Navštevujú ju absolventi z rôznych štátov. Náklady na štúdium iste nebudú malé. Stačí spomenúť známe mená – deti nášho politika Bútoru alebo pravnučky Baťu. Obchody v Čechách si vyžadujú ich častý pobyt v Prahe. Za zmienku stojí spomenúť, že práve od nich dostala letenku na vianočný mesačný pobyt na Seychely. Prijala len na dva týždne. Prekvapením pre ňu bol očakávaný koncert na českom konzuláte, o ktorom nevedela, prišla tu bez nôt, ale cítiac veľký záväzok, zmobilizovala sa a skoncentrovala svoje sily, cvičila v 40 °C horúčavách a koncert predsa bol.

Tiež počas štúdia v r. 2003 so speváckym zborom Hlahol a jeho sólistami absolvovala turné v Amerike a bolo to náročné, veď za tri týždne sa konal koncert každý deň.

Pravidelne spolupracuje s kvintetom, hrávajú na Václavskom námestí v Národnom múzeu pre turistov a verejnosť.

V r. 2006 končila štúdium v Prahe. Znova urobila skúšky do BB s výhodou na Slovensku poberať štipendium a v Prahe absolvovať stáž u prof. Mariana Lapšanského (študuje koncertný smer). Mala uznané aj predošlé dva ročníky štúdia a z PF v Prahe ďalšie skúšky – predmety. Po dohode s prof. Lapšanským, ktorý vyučuje aj v Prahe, u neho absolvuje hodiny

klavíra a do BB pricestúva raz za mesiac – dva a robí skúšky. V r. 2009 by mal štúdium ukončiť.

A čo plánuje Anetka najbližšie? Pokračovať podobným štýlom v štúdiu – stáž u prof. Lapšanského v Prahe a v BB. Dva roky pôsobila ako pedagóg na konzervatóriu J. Ježka ako korepetítor klasického baletu. Od septembra môže pokračovať znovu. Čaká ju na Vianoce koncert v Českom parlamente s huslistkou, ktorá žije a študuje v Londýne. Aj v Moskve mala možnosť študovať, ale pre rovnaké dôvody, jazyk a peniaze, túto možnosť nemohla využiť. Preto by v budúcnosti chcela v Moskve absolvovať doktorandské štúdium a odborne sa vzdelávať práve tam. Moskva jej totiž učarovala, najmä tá hudobná. Dá sa povedať, že hudba ovplyvnila a usmernila aj jej detstvo. Veď na klavíri hrala už ako 4-ročná a na ZUŠ-ke začala predčasne už v predškolskom veku. Najlepšie to vystihla a pomenovala sama: „Priateľstvá sa utužujú viac v mimoškolských aktivitách, hrách, športe a ja som svoje popoludnia venovala ZUŠ-ke a hudbe“. Samozrejme, že sme si prešli mená celej „našej“ triedy. Aj vtedy, aj teraz si rozumela so spolužiakom C. Kollárom, vždy si našli spoločnú reč a tému.

V Prahe sa kontaktuje s M. Zajacom, ak cíti potrebu využiť jeho široký záber v hudbe aj v oblastiach, ktoré sú jej vzdialené. A kontakt – najčastejšie cez emaily. Jej detstvo je úzko späté s jej starými rodičmi, ktorých má nesmierne rada a spolu s bratom väčšinu času „doma“ venujú práve im. A vôbec. Celá ich veľká, rozvetvená rodina je príkladom súdržnosti, kontaktujú sa a pomáhajú si.

A z jej súkromného života? Patrí doň jej priateľ, hudobník (džezu), gitarista, skladá, komponuje, vydal aj vlastné CD, koncertuje s ďalšími hudobníkmi aj zo zahraničia. Pochádza z hudobnej rodiny, otec novinár aj hudobník. Zázemie, ktoré Anetku tiež obohacuje.

Táto výpoveď o nej by mohla mať ďalšie pokračovanie v jej odborných prácach, vystúpeniach, súťažiach a výborných umiestneniach, ale to by bolo dlhé vymenúvanie.

Uvedomujem si ušlý čas od prvých písmen v našej triede, čas, ktorý stačil na toľko kvalitného, bohatého, ktorým Anetka prešla, prežila a dokázala. Prajem jej veľa zdravia, tvorivých síl v oblasti ktorú si zvolila a samozrejme, rovnako úspešný osobný život.

M. Gazdičová

AKO TO VIDÍM JA

Na kroky proti diskriminácii Rómov a na ich úplnú integráciu do spoločnosti vyzval riaditeľ úradu organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) pre demokratické inštitúcie a ľudské práva Christian Stromal.

Rómske a sintske komunity čelia v celej Európe stále veľkým výzvam, čo sa týka ich presadzovania sa ako rovnocenných občanov, povedal Ch. Stromal. To je jedna z výziev pre Rómov ale aj pozvanie pre Rómov k tomu, aby začali riešiť svoj problém aj sami. Je to pozvanie k tomu, aby si uvedomili, že patria tu do Európy, a preto by ich cieľom tiež mala byť integrácia. Mnoho Rómov si ani neuvedomuje to, že už dávno sme dostali pozvanie žiť na tomto území, ale my Rómovia sa ešte stále hráme na svojom piesočku.

Prakticky už od 14.-15. storočia, nevieme zúročiť to, čo je nám dané, teda žijeme, aby sme žili a naším cieľom je prežiť zo dňa na deň a zmyslom nášho života nie je to, že sa budeme vzdelávať, že budeme pracovať, že budeme žiť usporiadaným rodinným životom, že sa budeme starať o naše deti, že im vytvoríme lepšie podmienky pre život ako sme mali my. Zmyslom života u veľkej časti Rómov je žiť – teda vegetovať a parazitovať tak, ako to robí rastlinka – imelo. Azda cieľom života u mnohých Rómov je to, že budú len čakať a natŕčať

ruky? Azda cieľom života u mnohých Rómov je to, že budeme mať satelity, rôzne prehrávače, ale chatrč na mňa padá, tak ako to vidíme v rôznych televíznych šotoch? Čo je to za život alebo aký zmysel má ten život, ak sedím doma celý deň, týždeň, mesiac a čakám iba, kedy sa pôjdem podpísať na Úrad práce a kedy budú sociálne peňažné dávky, a pritom strecha mi padá na hlavu, okolo môjho domu je plno komunitného odpadu, ale mňa to nezaujíma, za 10-15 rokov si neviem postaviť poriadny záchod – latrínu, nie to domček. Ešte dobre, že u nás v Giraltovcích taký problém nemáme vďaka MsÚ, vďaka majorite v našom meste, ale aj vďaka tým Rómom ktorí vedia, aký je ich zmysel života a čo je ich cieľom.

Je pravda, že veľká časť Rómov na Slovensku býva v neľahkých podmienkach (ďaleko od obce, bez potrebnej infraštruktúry), ale táto časť Rómov si sčasti tieto neľahké podmienky privodila sama.

Rómom chýba skromnosť, ale aj sebavedomie. Ak hovorím o skromnosti, tak je to hlavne to, že dnes hojnosť, a zajtra nič. Nevieme hospodáriť, to znamená, že si nevážime peniaze, lebo ich dostávame za to, že nič nerobíme, nevážime si ani ten nakúpený tovar – potraviny, lebo nevieme správne viesť domácnosť. O našej skromnosti alebo neskromnosti hovorí aj to, že do našich chatrčí si nainštalujeme satelity, rôzne prehrávače, nakúpime mobily aj deťom, a pritom žiadame od štátu, aj keď nerobíme, aby nám postavil sociálne byty, aby dal deťom, ktoré navštevujú školu, štipendium a štipendium nespĺňa ten účel, na ktorý je určené. Mnoho tých Rómov, ktorí nepracujú, majú ponúknutú prácu, lenže, a to je veľmi dôležité, oni si vedia prepočítať, či sa im oplatí robiť, alebo nie – porovnávajú sociálne dávky za ničnerobenie so mzdou za prácu. Toto už nie je skromnosť – neskromnosť, ale vypočítavosť.

Sebavedomie u veľkej časti Rómov chýba. Prečo? Pretože nám chýba vzdelanie. Hlavne vzdelanie je to, čo by nám Rómom malo pomôcť. Vláda vynakladá veľké úsilie, ale aj peniaze, len aby sa Rómovia vzdelávali. Žiaľbohu – aspoň ja nevidím žiadny pokrok, všetko úsilie sa akosi míňa svojmu účelu.

Ak si my Rómovia neuvedomíme, že iba vzdelaním môžeme niečo dokázať – čiže získať sebavedomie, potom je s nami zle.

Mnoho detí končí ZŠ a nepokračuje v ďalšom vzdelávaní, a pritom majú možnosť. Čo s tými deťmi, čo ich čaká? Aktivačná činnosť? Dobrovoľnícka služba? Ale tieto činnosti dlho nepotrvajú, lebo míňajú svoj účel (nie však účel pre obce a mestá).

Prečo my Rómovia rozmýšľame tak, ako rozmýšľame? Prečo sa nesnažíme, hlavne niektorí Rómovia, o to, aby sme sa integrovali do spoločnosti? Prečo stále chceme žiť ako pred 100-200 rokmi? Prečo sa nevieme postarať o seba? Prečo čakáme na to, čo nám poskytne majorita? Prečo využívame svoje deti (štipendium) a prejavujeme im falošnú lásku (vzdelávanie sa, správanie), a nie pravú? Prečo stále chceme, aby za nás niekto iný rozmýšľal a konal? Prečo stále chceme iba parazitovať? Prečo sme počas svojho života (väčšia časť Rómov) nepostavili poriadne WC, nie to domček, ktorý by vyhovoval životnému štýlu v spoločnosti? Prečo....A prečo?

Ja si myslím, že preto, lebo väčšia časť Rómov na Slovensku nevie, aký je zmysel ich života, aký majú cieľ, nemajú sebavedomie a toto všetko je preto, lebo im chýba vzdelanie a hlavne práca, ktorá skutočne šľachtí človeka.

Ak by bolo na Slovensku viac obcí alebo mestečiek takých, ako sú Giraltovcé, potom by sme mohli povedať, že sme aspoň na 50% spokojní so životom Rómov, teda ich správaním, zmyslom a cieľom ich života.

Škoda len, že vzdelanie pokulháva. Rómovia sa u nás nemôžu vyhovárať, že žijú v chatrčiach, že nemajú vybudovanú infraštruktúru. Každá jedna rodina v Giraltovcích má vytvorené podmienky na to, aby vzdelanie Rómov u nás bolo na úrovni, čiže porovnateľné s majoritou.

Rómovia – Giraltovcania! Vstúpme do seba, hľadajme zmysel a cieľ nášho života! To poznanie, ktoré máme od spoločnosti – majority je potrebné využiť, a to nielen preto, aby

bola spokojná majorita, ale preto, aby sme boli spokojní sami so sebou a aby sme získali to naše stratené – zabudnuté sebavedomie.

Tak to vidím ja!

Jozef Cina

Ravensbrück a mládež z Giraltovec

Pri vyslovení názvu Ravensbrück mnohým ešte aj dnes, po viac ako šesťdesiatich rokoch, behá mráz po chrbte. Veď koľko utrpenia, žiaľu a smrti sa za týmto názvom ukrýva. V rokoch 1939 až 1945 brány toho koncentračného tábora prekročilo viac ako 90- tisíc ľudí: žien, detí a mužov, aby tam v neľudských podmienkach pracovali, trpeli, hladovali, mrzli, postihnutí chorobami, podrobovaní lekárskeým experimentom, boli bití a mučení a aby tam nakoniec umierali.

Prežilo ich málo. Jednou z nich bola aj antifašistka dr. Hildegard Hansche. Ako členka SPD, aktivistka mierového hnutia a povoláním učiteľka odkázala svoj majetok na založenie nadácie, ktorá nesie jej meno. Celý svoj život zasvätila tolerancii, ľudskosti a snahe o svet bez vojen, násilia, ponižovania. Jej cieľom bolo pôsobiť na mládež. Pamätník Ravensbrück a Nadácia Hildegard Hansche od roku 1994 plní ňou vytýčené úlohy. Uskutočnilo sa množstvo rôznych projektov, od workshopov, návštev koncentračného tábora, výstav až po súčasné tzv. Fórum generácií /Generationenforum/. Toho roku to už bolo štvrté stretnutie mladých ľudí z Nemecka, ale prvé na medzinárodnej báze: pozvaná bola mládež zo Slovenska. Z Giraltovec. Prečo práve z Giraltovec? Nuž preto, lebo medzinárodná putovná výstava prác fyzicky a mentálne postihnutých ľudí zo Slovenska, Ukrajiny, Poľska a Izraela bola tam, lebo polikliniku pomenovali po svetovo známom lekárovi Jozefovi Goldbergerovi, ktorý mal šesť rokov, keď sa s rodičmi v roku 1880 vysťahoval do USA, lebo obnovili židovský cintorín a tiež preto, že v rámci Dní židovskej kultúry v jeseni 2007 pripravili úžasné pásmo „Narodili sme sa do jedného sveta...“

A tak si 10 mladých ľudí z Gymnázia v Giraltovcích sadlo 16. júla 2008 do vlaku, aby na druhý deň pricestovali do Ravensbrücku, stretli sa tam s ďalšími 20-mi mladými ľuďmi z Nemecka a v priebehu piatich dní sa oboznámili s históriou koncentračného tábora, pochodili po areáli, počúvali výklad vynikajúcej nemeckej profesionálnej sprievodkyne. Hlavnou náplňou fóra boli aj rozhovory s preživšími väzenkyňami. Boli sme to my tri: Batscheva z Izraela, Galina z Bieloruska a ja z Košíc. Okrem toho si mládež prezrela aj výstavy: „Dozorkyne SS“, „Židovské ženy v Ravensbrücku“, výstavy jednotlivých krajín v tzv. Zellebau, čiže bunkri, zúčastnila sa na brehu jazera čítania spomienok na deti v Ravensbrücku. Okrem toho nám bolo umožnené navštíviť aj mužský tábor Sachsenhausen.

Dojímavý bol záver fóra: každý z účastníkov dostal ružu a mal ju odložiť k tomu miestu, ktoré ho najviac oslovilo. A tak som videla, že slovenskí účastníci ukladali ružičku do krematória, k vysokému tehlovému múru s názvami jednotlivých krajín, k centrálnemu pamätníku, ale aj do samotného jazera Schwedtsee, kam sa sypal popol spálených obetí – do symbolického cintorína.

Prečo o tom píšem? Je to veľmi jednoduché.

Po prvé preto, že to bol tábor, v ktorom som bola internovaná.

Po druhé preto, lebo Ravensbrück je dosť vzdialený a zo Slovenska tam chodia iba tí, ktorých tam ťahajú spomienky. Slovenská mládež vie veľmi málo o koncentračných táboroch, ktoré boli mimo Poľska a ostatnej východnej Európy.

A nakoniec, po tretie preto, lebo som sa na tej malej vzorke slovenskej mládeže presvedčila, že je vnímavá a citlivá, má záujem. Pri rozhovore s preživšími som občas videla aj nejakú tú slzičku v oku, ich záujem o naše osudy v koncentračnom tábore neskončil iba bodkou za našim rozprávaním, ale pýtali sa aj na ďalšie podrobnosti a detaily. Chceli veľa vidieť a veľa počuť.

Som presvedčená, že semeno tolerancie, vzájomného porozumenia medzi ľuďmi padlo do úrodnej pôdy.

Eva Bäckerová

ŽIJEME IBA VEDĽA SEBA?

(Pokračovanie)

Giraltovce začali svoj históriu písať v r. 1416. Rómovia sa po prvýkrát spomínajú v oficiálnych dokumentoch až v r. 1936. V Dejinách Giraltoviec sa uvádza, že pre rómske deti bola v tom čase vytvorená špeciálna trieda s počtom 28 žiakov, vyučoval ich špeciálny pedagóg p. uč. Lukáč, dostávali aj materiálnu podporu – ošatenie a mliečny výživový program.

Matričné údaje svedčia o tom, že na území mesta žilo v r. 1867 720 obyvateľov, bolo to prvé všeobecné sčítanie ľudu, prvé riadne sčítanie ľudu z 1880 hovorí o počte 760 obyvateľov, 1890 887 obyvateľov a v r. 1900 to bolo 996 obyvateľov, z nich 446 mužov a 550 žien.

Podľa národnosti bolo 590 Slovákov, 129 Maďarov, 135 Nemcov, 1 Rumun a 141 iných. Dá sa teda predpokladať, že do poslednej skupiny patrili aj Rómovia a Židia.

V roku 1910 žilo v meste 1002 duší, z matriky sa dozvedáme, že sa v tomto roku narodili 4 rómske deti.

V r. 1920 bolo v Giraltovciach 1127 občanov – z nich 773 Slovákov, 38 Rusov, 49 Maďarov, 12 Nemcov, 241 Židov a 14 iných (teda Rómov?). V tomto roku sa v meste narodilo 5 rómskych detí.

V r. 1930 bol počet obyvateľov 1572, z nich 22 iných, počet narodených rómskych detí bol 8. V roku 1940 bolo 1522 obyvateľov, kronikár nemohol zistiť ich národnosť, uvádza len, že Česi sa vystaňovali. Rómskych detí sa narodilo 8.

V r. 1950 bolo 9, v r. 1960 11 narodených rómskych detí. Tieto údaje sa týkajú detí narodených priamo v meste, a teda zapísaných v giraltovskej matrike. Keďže sa neskôr deti rodili v okresných nemocniciach, údaje nie sú relevantné.

V sedemdesiatych rokoch bol počet Rómov v našom meste vyše 500, v roku 1989 okolo 520, v súčasnosti podľa štatistických údajov sa k rómskej národnosti v meste hlási okolo 120 osôb, v skutočnosti ich však v meste s počtom cca 4170-4180 ľudí žije 759, podľa iných údajov takmer 800, čo je takmer pätina obyvateľstva. Pamätníci spomínajú na nekonfliktné spolunažívanie Rómov s miestnym obyvateľstvom už počas 1. ČSR, teda v medzivojnovom období. Tunajší gazdovia zamestnávali Rómov pri prácach na poli, v záhrade, ale aj pri pomocných prácach v domácnosti, a to mužov i ženy, ktoré vykonávala špecifickú prácu.

Miestne mestské obyvateľstvo prijímalo Rómov aj do svojich domácností na pomocné práce.

Známi boli aj Rómovia z blízkej dediny Železník, ktorí sa zaoberali kováčstvom a boli známymi obrábačmi kovov, výrobcami poľnohospodárskeho náradia.

Rómovia z Mičakoviec zasa boli známi ako tzv. handliari, zaoberali sa nákupom a predajom rôznych vecí potrebných na gazdovstve či v domácnosti. Krušné časy nastali pre našich Rómov v období štyridsiatych rokov, boli perzekvovaní, podobne ako Židia, ktorých v našom meste žilo vyše 200, v roku 1942 však boli takmer úplne zdecimovaní. Rómovia boli

odvlečení do pracovních táborov a koncentrákov. Známe sú prípady rodín Šivakových, Študijových, Kurejových a ďalších.

(Pokračovanie nabudúce.)

A. Škurlová

Regionálne informačné a poradenské centrum v Giraltovcích

Stará radnica v centre Giraltovciev sa od augusta tohto roku stala miestom zhromažďovania, aktualizácie a šírenia informácií o meste a obciach združení v mikroregióne Topoľa. Mesto Giraltovcie a nezisková organizácia Vidiek zriadili Regionálne informačné a poradenské centrum (RIAPC), odkiaľ sa informácie budú šíriť nielen k priamym kontaktom, no aj modernými mediálnymi prostriedkami, predovšetkým internetom z web stránky www.vidiek.eu.sk.

Hlavnou náplňou činnosti je zber, aktualizácia a bezplatné poskytovanie informácií z mesta Giraltovcie, mikroregiónu Topoľa, z Prešovského a Košického kraja.

Ďalšie súvisiace činnosti RIAPC sú, napr. tvorba ponuky domáceho cestovného ruchu, ponuka a predaj komplexných služieb cestovnej agentúry, tvorba a distribúcia propagačných materiálov, zabezpečovanie prezentácií na výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu, workshopoch, tlačových konferenciách a v médiách. Veľmi dôležitá bude aj spolupráca s miestnymi subjektmi pôsobiacimi v oblasti cestovného ruchu, školami, podnikateľskou sférou a miestnym obyvateľstvom v oblasti zvyšovania ich zainteresovanosti v cestovnom ruchu a na oživení kultúrneho a hospodárskeho diania v tejto oblasti.

Vedľajšie, platené činnosti RIAPC, zahŕňujú poskytovanie doplnkových služieb cestovného ruchu, napr. sprievodcovských služieb.

V giraltovcskom RIAPC nájdú pomoc aj začínajúci podnikatelia, resp. tí, ktorí sa rozhodnú podnikat' a nevedia, ako na to. Kompletné služby, tzv. full service, poskytnú zamestnanci RIAPC pri založení živnosti a pri tvorbe projektov podľa osnov zvoleného programu (grantovej schémy).

Ostatné servisné služby budú zamerané aj na usmernenie a odbornú pomoc pri výbere aktuálnych možností na uskutočnenie projektového zámeru čerpaním financií z grantov EÚ, tendrov, úverov a iných dotácií. Poradenstvo bude zamerané aj na posúdenie už vypracovaných projektových návrhov a priamu odbornú spoluprácu pri realizácii schválených projektov, a to monitoringom aktivít, spracovávaním monitorovacích správ, vypracovávaním žiadostí o platby až po vypracovanie záverečnej správy a vyhodnotenia projektu.

RIAPC sa bude podieľať aj na zabezpečovaní účasti miestnych obyvateľov na rôznych podujatiach organizovaných v Giraltovcích a v mikroregióne Topoľa s cieľom ich častejšieho zapájania sa do účasti na regionálnom rozvoji všeobecne a v cestovnom ruchu v tejto lokalite. Za veľmi dôležitú sa považuje aj spolupráca so školami pri práci so žiakmi a študentmi v oblasti regionálnej výchovy, napr. Svetový deň CR, Svetový deň sprievodcov CR, slávnosti založenia mesta, obce, kultúrno-spoločenských akcií rôzneho charakteru.

Emília Filová

L Ů Č I M E S A...

„Lúčim sa s Vami, moji milí,
ruky stisk Vám už nemôžem dať.“

Srdce mi dotklo, odišli sily,
lúčim sa s každým, kto ma mal rád.“

Týmito slovami sa s nami navždy rozlúčil pred svojím definitívnym odchodom na večnosť pán JURAJ ČOREJ, ktorý zomrel 7. augusta t.r. vo veku 85 rokov. Odišiel od nás dlhoročný giraltovský pedagóg, jeden z tých, ktorí tu budovali povojnové školstvo a vďaka ktorým meno giraltovskej základnej školy i SVŠ – ky znelo vždy dobrým tónom v znamení vysokej kvality. Patrí mu spomienka kolegov – pedagógov i vďačnosť giraltovskej verejnosti i početných bývalých žiakov.

Češť jeho pamiatke !

Redakcia

PRANOSTIKY NA SEPTEMBER

- September – z poľa ber!
- Ak na Egida hrmí, má byť budúceho roku hojnosť zbožia. / 1. september/
- Keď Rozália kvety páli, Lucia kvetmi pomaľuje obloky. / 4. september/
- Panny Márie narodenie, lastovičiek rozlúčenie. / 8. september/
- Od Panny Márie Sedembolestnej teplota rýchlo poklesne. / 15. september/
- Divé husi na odletu, koniec babiemu letu.
- Na Václava mráz nastáva. / 28. september/
- Ak padajú pre Michalom žalude, tuhá zima bude.
- Koľko mrazov pred Michalom, toľko studených dní po Ďure.
- Po Michale tráva, čo by si ju kliešťami ťahal, nepôjde von.
- Keď sú do Michala vtáčky doma, nebude tuhá zima.

ZOPAKUJME SI ...

6 naj Poklady Národného parku Poloniny

- Jediný park na území 3 štátov: Poľska, Slovenska a Ukrajiny. Sú tu chránené najväčšie komplexy bukových lesov. Poloniny vyhlásili za národný park 1.októbra 1997.
- Najvýchodnejšie miesto: z najvýchodnejšie položenej obce Nová Sedlica začína výstup na najvýchodnejšie miesto Slovenska – Kremenec. Stretáva sa tu troje hraníc – slovenská, poľská a ukrajinská. Zbiehajú sa tu tri turistické trasy z každej krajiny, hraničný tvar trojbokého hranolu, na každej stene je vytesaný štátny znak a názov štátu v jazyku krajiny, ku ktorej je stena obrátená.
- Stučický prales: Na už spomínaný Kremenec sa dostanete cez Stučický prales.
- Drevené kostolíky: V Poloninách sa nachádza množstvo drevených kostolíkov, napríklad v Hrabovej, Roztoku, Jalovej, Kalnej Roztoke, Ruskom Potoku, Topolí, Uličskom Krivom.

- Vodárenská nádrž Starina a vojenské cintoríny: Stavba vodárenskej nádrže /najväčšia nádrž na pitnú vodu na Slovensku/ sa začala v roku 1981. Množstvo vojenských cintorínov pripomína boje počas 1. a 2. svetovej vojny.
- Medová baba: Drevená socha vysoká 7,1 m je umiestnená za obcou Nová Sedlica. Takto tajuplne sa nazýva podľa Žofie Matušovskej, ženy, ktorá sa sem v roku 1928 presťahovala z Poľska so svojím manželom, 25 rokov sa venovala včeláreniu.

ZÁHRADNÍCKE OKIENKO

Úžitková záhrada je v septembri miestom, ktoré navštevujeme veľmi radi, pretože môžeme zberať dozrievajúce ovocie. Samozrejme, jablká a hrušky musia najskôr na strome dozrieť. Od správneho termínu zberu závisí nielen veľkosť a vyfarbenie ovocia, ale aj jeho chuťové vlastnosti a skladovateľnosť.

Musíme pamätať na to, že konáre broskýň, na ktorých v tomto roku dozrelo ovocie, budú v budúcom roku holé, pretože ich po zbere odrežeme. Ak na ich mieste vyrastajú mladé výhonky, necháme z nich najsilnejšie, ostatné odrežeme. Začiatkom septembra sa vysieva red'kovka, ktorú zberáme asi v polovici októbra. V tomto čase sa vysieva aj poľný šalát, ktorý zberáme v novembri. Sejeme aj zimný špenát. Aby sme na jar mali veľmi skoro mrkvu, môžeme ju vysievať už v septembri do hĺbky 1cm. To isté platí aj pre jesenný výsev petržlenu. V tomto období začína čas hlávkového vysádzania jarných cibuľovín. Začiatkom mesiaca vysádzame narcisy, neskôr tulipány, šafrany.

Ochrana rastlín.

Chryzantémy napáda škvrnitosť listov a hrdza, proti ktorej použijeme Baycor, Dithane. Húsenice, mory a mlynárika kapustového zasiahneme postrekom Decis, Karate, Spintor a Vaztak. Na okrasných rastlinách parazituje molica, proti ktorej robíme 3 postreky v 5-dňových intervaloch. Odporúčam meniť prípravky.

Eubomír Krupa

Z P O Z

Do radov obyvateľov nášho mesta sme privítali :

Samuela Juhasa
Mareka Kmeca
Šimona Tomka
Melániu Kurejovú

V mesiaci september svoje životné jubileá oslávia :

Mária Franková 80

Zuzana Galčíková	75
Tomáš Daňko	70
Anna Čušková	70
Anna Parimuchová	65
Michal Medvec	60
Imrich Kendra	60
Ing. Andrej Gdovin	60
Eva Katriňaková	60
Tomáš Končár	55
Ernest Pešta	55
Irena Juhasová	55
Michal Dunčák	50
František Kožlej	50
Helena Kurečajová	50
Slávka Fedáková	50
Judita Gul'ová	50

Manželstvo uzavreli :

Mgr. Ondrej Sopko Giraltovce	-	Eva Kobyl'anová Kalnište
Slavomír Hudák Janovce	-	Helena Mašlejová Giraltovce
Peter Ščavnický Daletice	-	Lucia Chovancová Giraltovce
Michal Grundza Stročín	-	Jana Juhasová Giraltovce
Ján Kandráč Poráč	-	Elena Kurečajová Giraltovce
Ing. Marek Dudáš Svidník	-	Mgr. Lucia Schrenková Giraltovce
Martin Katriňák Giraltovce	-	Andrea Duždová Prešov
Bohuslav Červík Giraltovce	-	Lucie Veselá Kamenný Újezd

Š P O R T

Po šiestich odohraných zápasoch zápasoch III. ligy

MÔJ DOM - MÔJ HRAD

Tretia futbalová liga sa rozbehla opäť šialeným tempom. Pre amatérske mužstvá (až na malé výnimky) je mesiac august už tradične veľmi náročný. Odohrať šesť majstrovských zápasov v priebehu 25 dní by dalo zabráť aj profesionálom. Po odohraní tejto časti súťaže sa dajú odhadnúť ambície klubov. Isté je, že o postup si to rozdajú Bardejov s nováčikom z Moldavy a tretím vzadu bude košická Lokomotíva. Na konci tabuľky sa zrejme natrvalo usadí novovytvorený klub Šaca-Brekov. Ďalší nechytli ten správny krok a na prekvapenie okupujú dolnú polovicu tabuľky. Futbalisti Giraltoviec získali 9 bodov a sú v strede. Zatiaľ bodujú len na domácom ihrisku, a či sa potvrdí to známe „môj dom – môj hrad“, si musíme ešte trochu počkať. A tu je pohľad trénera MFK Slovan Ľubomíra PUHÁKA na doterajšie účinkovanie svojich zverencov:

„ Už na začiatku svojho pôsobenia v Giraltovciach som vedel, že si budem musieť zvyknúť. Doteraz som pôsobil v klube I. ligy, kde sú celkom odlišné podmienky, a naopak, v III. lige platia iné zákonitosti. Doba na prípravu bola príliš krátka, a tak som musel hráčov spoznávať za pochodu. Navyše káder bol úzky, čo sa aj prejavilo na tréningovej dochádzke. Potom prišli noví hráči, a keďže odpadlo aj minisústredenie, spoznávanie sa hráčov a hľadanie správneho herného systému, trvalo trochu dlhšie. Niečo mi naznačili zápasy v Sp.N.Vsi a Nižnej Šebastovej. Veľkým problémom bola dochádzka na tréningy prevažne z objektívnych príčin / zranenia, choroby, uvoľnenie zo zamestnania /. Máme za sebou šesť odohraných zápasov. Ja však nie som spokojný. Bodový zisk mal byť väčší. Vo V. Tatrách to bola zbytočná strata bodov a nevyužitá šanca ma mrzí, lebo chlapci odvedli dobrý výkon. Lokomotíva bola pre mužstvo veľmi ťažkým súperom a v dobrom zápase sme ukázali svoju silu a gólov mohlo byť viac. Ďalší súper Moldava má minimálne o triedu lepšie podmienky aj káder, ale tam sme zanechali veľmi dobrý dojem. Prehra o tri góly bola veľmi krutá, pričom záverečný potlesk publika patrila aj našim hráčom. Nahustený program priniesol akýsi útlm v zápase s Barcou. Navyše aj určité podcenenie zohrálo svoju úlohu. V zápase dvoch rozdielnych polčasov sme nakoniec stav otočili, čo je chvályhodné. V Sobranciach sme doplatili na nedodržanie taktických pokynov. To, čo sme urobili my Lokomotíve, sa teraz vrátilo nám. Za stavu 1:2 sme mali tri čisté šance, žiaľ, bez gólového efektu. Nižný Hrušov prišiel s defenzívnou taktikou a do plných sa hrá veľmi ťažko. Mali sme aj veľké problémy. Chýbali Dubecký a Blaško. Varga a Mižák nastúpili so sebazaprením. Zisk troch bodov je preto veľmi dôležitý. Na záver by som chcel povedať, že začal nový ročník. Prišiel nový tréner s novým pohľadom na futbal. Hráči by na minulé sezónu mali zabudnúť, pretože nemôžu žiť z toho, čo bolo. Súťaž je o 30 % ťažšia, veď pribudli štyri kvalitné mužstvá a sebauspokojenie nie je namieste. Myšlienka, že hráči majú vyárendované miesta, je mylná. Tu pomôže len maximálna účasť na tréningoch a poctivá činnosť v tréningovom procese a zápasoch. Potom prídu aj úspešné výsledky a našim cieľom je získať v ďalších kolách aj plusové body.“

MVDr.Miroslav Deutsch

POZVÁNKA NA POHÁR

V stredu 10.septembra 2008 odohrá mužstvo dospelých MFK Slovan Giraltovce o 16.30 hodine zápas druhého kola regionálnej časti Slovenského pohára s FK Kežmarok na štadióne v Giraltovciach.

Výsledky jazdeckých pretekov v našom meste

1/ PARKÚR ST.ZM /pre mladé kone a mladých jazdcov/

Mladé kone: 1. Koprivňák Juraj - COMO K - Jazdecký klub Rafajovce
2. Koprivňák Juraj - CROSATEN - Jazdecký klub Rafajovce
3. Kuchár Zdeno - WILDE ROSE - Jazdecký klub SP.N.Ves

Mladí jazdci: 1. Kočíková Svetlana - CAVALERO - Slávia Sp. N. Ves
2. Kisková Alexandra - CENA - JK Acer Mlynica
3. Jackovič Mário - CÉZAR 2 - JK COLD LAKE HORSES Kežmarok

2/ CENA TAJOMNÍKA PRETEKOV, DVOJFÁZOVÉ SKÁKANIE Z –ZL (100 – 110 cm)

1. Kočíková Svetlana - CAVALERO – JK Slávia SP.N.VES
2. Novotný Ján ml. - VIARELA - JK Novotný Abrahámovce
3. Ivanov Vasilij - KLEX - Agrospol Košice

3/ CENA RIADITEĽA PRETEKOV (do 120 cm)

1. Tarabová Lucia - FORTE - JS Bchera Stropkov
2. Koprivňák Juraj - PILAT - JK Koprivňák Rafajovce
3. Kopecká Viktória - WESTON Syndicap – Slávia SP. N. VES

4/ CENA WESTON KOŠICE (do 130 cm)

1. Ivanov Vasilij - BAKARDY – Agrospol Košice
2. Cigán Ján - DEISY - JMC Lužany
3. Cigán Ján - ALIAS - JMC Lužany

Opakujeme podmienky súťaže: v každom čísle Spravodajcu, resp. každý mesiac, uverejňujeme jedno sudoku s obtiažnosťou superťažkou až zákernou. Riešiteľov, ktorí zašlú do uzávierky na vyplnenom kupóne správne riešenie z riadku alebo stĺpca resp. štvorčeka označeného šípku, čaká prekvapenie, o ktorom sa dočítajú v nasledujúcom čísle.

Realitná a stavebná činnosť

- realitná činnosť: sprostredkovanie kúpy a predaja nehnuteľností
- stavebná činnosť: výstavba montovaných rodinných domov a stavieb typu HARDELL
- výstavba murovaných rodinných domov a stavieb
- bezplatné právne poradenstvo a servis
- promptné vybavenie stavebného povolenia
- zabezpečenie znaleckých posudkov a geometrických plánov
- zabezpečenie hypotekárneho úveru na kúpu pozemku
- zabezpečenie hypotekárneho úveru na kúpu a rekonštrukciu bytu alebo rodinného domu
- vypracovanie kúpnych, darovacích a zámenných zmlúv
- vypracovanie návrhov na vklad do katastra nehnuteľností
- sprostredkovanie úverov a dotácií na rozvoj regiónu
- komplexný manažment výstavby priemyselných parkov

realitný maklér

0911 277 612

www.feldom.sk

INZERCIA

Predám suché fošne 55m dub, borovica.

Kontakt 0905 807835

Predám stavebný pozemok v časti Bardejov, 26 ár. Všetky I.S.

Kontakt 0905 807835